

Wie ben je, wil je, kom dan...

Wie wel eens meemaakte dat een gast wiens aanwezigheid je op prijs had gesteld op een feest niet kwam opdagen of je ging zelf niet, weet hoe je dat kunt betreuren. Er ontbreekt iets. Iemand is er niet. Er is een lege plek. Het hoeft niet onoverkomelijk te zijn en je moet 't ook niet overdrijven, maar soms is het een gemiste kans... Mijn ouders vergaten midden in de vakantie een keer mijn verjaardag. Ik dacht dat het een grap was en speelde het spel nog enkele uren mee, maar begon het toen bleek dat ze met de dag in de war waren toch spannend te vinden als 12/13jarige en het was echt een opluchting toen - natuurlijk met extra taart en de nodige hilariteit - het allemaal nog goed kwam. Ouders van de dopelingen vandaag: let dus op! En vergeet ze niet, de vierdagen van je kinderen! Want van dit betekenisvolle ritueel van de doop dat we hier vandaag vieren - van op weg gaan naar het land, het koninkrijk zo je wilt - is het belangrijkste natuurlijk de ervaring dat je er van jongs af bij mag horen. In je familie en het gezin waarin je geboren bent maar veel meer nog: dat we allemaal elkaar gegeven zijn en samen deel uitmaken van het leven en Gods toekomst, die we allen evenzeer toebehoren. Een van de mooiste dingen die we hier hebben: een oefenplaats om zo'n huis te zijn voor elkaar, waar ieder welkom is iedere week weer rond de tafel in deze kring die het familieverband overstijgt. Of we hetero zijn of homo, alleen of samen, of we kinderen hebben of niet, of ze missen ook. Dat we allemaal onze betekenis hebben en dat niemand te jong is of te oud. Dat vieren we vandaag. Als een feest hier en nu dat ook staat voor de toekomst die zoals we geloven ieder van ons gegeven is en die we iedereen in onze wereld zouden gunnen.

Intussen kun je je natuurlijk best feesten indenken, waar je niet heen zou willen gaan. Lees Beatrijs Ritsema en dergelijke rubrieken er maar op na: 'ik ben uitgenodigd maar ik wil niet, of ik kan het niet met die en die' of ik ben van plan iemand helemaal niet uit te nodigen, kan dat? En we herinneren ons allemaal wel staatsbanketten of koninklijke bezoeken waar onenigheid over was: moeten we daar wel heen? De discussie over onze afvaardiging naar de winterspelen is daar een voorbeeld van. Terwijl het in de geschiedenis soms grote helden zijn geweest die ergens niet heen gingen of niet aan meededen. Die moedig zijn geweest toen ze met de nazi's braken. Of de kerk de rug toekeerden op momenten, en meer. Uit de jaren '80 herinner ik me de slogan: Stel je voor er was oorlog en niemand ging erheen. Je zou het wensen uit de grond van je hart voor Syrië waar vast ook bruiloften en verjaardagen worden gevierd of kinderen geboren worden en waar ik weet niet wie bij gemist wordt of niet meer terugkeren zal. Het land waar ik nog niet eens zo heel lang geleden over de brug van de Tigris liep tussen jonge stelletjes die dat tweestromenland in het noorden voor hun huwelijksreis uitkozen. Hand in hand daar liepen. Vol verwachting van het leven. 'Hier ga ik een tuin aanleggen', zegt de Eeuwige in het boek Genesis. Middenin dat vreselijke Midden-Oosten. Je zou willen dat het kon. Als gewoon niemand ging naar die oorlog en al die andere in Soedan, Mali en waar nog meer.

In deze parabels komt telkens middenin alledaagse gebeurtenissen iets van een wonder aan het licht. Hoe het ook zou kunnen zijn. Zoals Jezus zelf zo'n parabel was voor zijn tijdgenoten die in hem dat andere aanwezig zagen. Zoals ook in deze verhalen. Soms zo tastbaar en gewoon als het gist in je brood. Soms in voor ons moeilijker beelden zoals vandaag: middenin het geweld, waar we hier gelukkig zo weinig van merken.

Die bruiloft die een vader organiseert voor zijn zoon, en niemand kwam, zegt het verhaal: zo is het ook met het koninkrijk. We hebben allemaal zo onze verontschuldigen: mijn werk en m'n akker, de kinderen, de hele reutemeteut, te druk en te dit en te dat. Tot zover kunnen we het nog wel begrijpen. De tafel is gedekt en 'alle dingen zijn gereed' - en die koning maar wachten.. Maar dan die dienaren die door de genodigden die wegblijven mishandeld worden, gedood? En dat eind, als tenslotte ieder zo van de straat kan komen aanschuiven als in een groot 'Open Huis', waar kennelijk toch ook weer niet alleen goeden maar ook slechten komen.. en een die kennelijk het bruiloftskleed niet draagt, zomaar eruit wordt gegooid?

Woon ik in een te rustig land, dat het me moeite kost de betekenis van dit geweld te vatten? Zo doen wij toch niet? Zou het makkelijker zijn geweest in de tijd van Matteus te leven. Voor wie dit in werkelijkheid namelijk precies zo is gegaan? Hij heeft het zelf gezien. We waren uitgenodigd, maar Jeruzalem is een stad van moordenaars geworden. De heilige stad, waar het allemaal zou gebeuren, waar Jesaja zijn voorspellingen had gedaan, heeft hij in het jaar 70 tot de grond zien afbranden. Jezus van Nazareth, natuurlijk de zoon voor wie het bruiloftsmaal door zijn vader werd bereid, is aan dat geweld dan allang ten prooi gevallen en vermoord. En vele volgelingen - ook zij zijn als Matteus dit schrijft allemaal voorbij. 'Een volk dat in duisternis gaat zal een groot licht zien', had Jesaja gezegd, maar in plaats van licht is er een zwartgeblakerde, kapotte stad. 'Troost mijn volk' had hij gezegd, maar er is nergens meer troost te vinden. Geen twijg aan de stronk, geen knechtgestalte van de Eeuwige. Zouden ze dit verhaal in Syrië beter begrijpen? Matteus kan het maar op een manier zien: ze, men, wie, iedereen misschien wel - ze waren uitgenodigd, ze hebben zich allemaal afgekeerd. Wat zo feestelijk had kunnen zijn, ze hebben het niet gezien. De verborgen schat, het geheim van hoe het ook kan, waar deze verhalen onze ogen voor proberen te openen, in hun openbare kracht, alsof je telkens een doosje openmaakt - ze zijn gesloten gebleven. De gasten zijn niet gegaan, hebben andere prioriteiten gehad en ze hebben zich zo verkeken. Velen zijn geroepen, weinigen uitverkoren. Het klinkt allemaal hard, maar zo is het.

En als we die verhalen hier dan vertellen, ook nog in een doopdienst? Wat kunnen wij er dan mee? Dan zal het toch moeten gaan om wat ook voor ons in dit verhaal besloten is: of we hoe jong en onvoorspelbaar ook nieuwe mensen in ons midden willen opnemen. Omdat ook wij uitgenodigd zijn en omdat al die verhalen die we hier vertellen ervoor bedoeld zijn ons dat te zeggen. Van een paradijs als een tuin om in te leven, van mensen die door het water trekken naar de overkant, tot Jezus die - hoeveel verhalen hebben we daar niet van - telkens maar weer maaltijd hield met telkens nieuwe anderen om ze erbij te laten horen. Wie ben je? lijkt de vraag te zijn, waarom het draait. Ben je iemand die je opsluit, wat zo maar weer gebeurd is, of neem je de uitnodiging aan? En als je dan wilt: kom je dan ook? Volgens de Schrift moet je daarvoor op een bepaalde manier gekleed zijn. Dat is iets anders dan nette kleren aanhebben, maar de 'mantel van gerechtigheid' dragen, een andere wereld voorstaan. Als het kan nog vandaag. Zoals de Nederlandse pater in Homs die niet vertrekt, maar wel een noodkreet uitzendt: om brood dat aan de tafels daar totaal ontbreekt; om vertrouwen, omdat zonder dat de onderhandelingen, of ze in Parijs of Honolulu worden gehouden, nooit zullen slagen. ... Of twee jonge vrouwen van Pussy Riot die het er niet bij lieten zitten en hier naartoe kwamen om ons aan te spreken over de homo- en mensenrechten in hun land. Gewoon en indrukwekkend ook. Omdat elke medaille, hoe trots je er ook op mag zijn, ook die andere kant heeft, van mensen die daarachter leven of geen leven hebben. Je moet het maar durven. Voor ieder van ons zijn er weer andere dingen en de dagelijkse werkelijkheid hier, waar vreemdelingen een thuis zoeken, waar ik soms dagelijks in verwarring wordt gebracht als iemand mij aanspreekt en de antwoorden soms niet makkelijk zijn, maar de een wel kansen heeft die de ander niet heeft. En we allemaal koninklijk worden uitgenodigd een gemeenschap van liefde te zijn en daaraan te blijven werken. Alle tegenstellingen voorbij.

Juut Meijer

gelezen: Matteus 22, 1-14